

Dissabte, 2 de juny, a la nit.

Dr. Jaume Vicens Vives
Barcelona

Dr. Vicens,

Acabo de rebre la seva carta (si l'hagués rebuda abans, li hauria, al menys, donat les gràcies aquest matí, com és natural).

Sento extraordinàriament que vostè em valori tan poc com per a considerar-me ressentit pel resultat de la llicenciatura. Ho sento de veritat. Perquè la nota que em van donar vostès unanimitament no era pas injusta (no em dol reconèixer-ho) i perquè sempre he sentit el més absolut menyspreu per les notes, els escalafons i les benediccions oficials. Si algun dia em dediqués a la història -el qual és lluny d'ésser probable- no serien pas les notes que m'hagin donat vostès el que hauria de salvar-me o de perdre'm als ulls dels altres, sinó el que valgués la meva feina.

Tampoc m'ha afectat massa el que em van dir vostès en aquell examen (?) sense ~~dir~~ a rèplica. Em van dir moltes coses certes; però em van dir també tantes altres que eren injustes o inexactes (vosté mateix me'n va dir una d'injusta i una altra d'inexacta, a la qual a més es feia referència a la introducció de la tessina -però demanar que un senyor catedràtic, ni que sigui ponent, es llegeixi tot un treball complet deu ésser excessiu) que tot plegat té un caire comic perfectament aconsolador.

Ni l'examen ni la nota justificarien la meva actitud; però sí que la justifica el que va passar mentres érem nosaltres fora i vostès deliberaven. Si la justifica el que un professor en el qual un havia posat plena confiança, lluny de defensar el seu deixeble en el possible (fent-se responsable al menys d'allò que correspongués a la seva influència en l'ordre de les idees) es preocupés únicament d'exculpar-se ell i de justificar-se dient que no havia pogut revisar el treball i que no hi tenia art ni part (i, si és veritat -com asseguraven les meves informacions, de font ben autoritzada, que dirien els diaris- que vosté va emprar els mateixos arguments per rentar-se les mans en el que fa referència al treball de la monja, valdrà més que em reservi la meva opinió, que seria massa dura; perquè recordo perfectament el dia en que vosté la va autoritzar a posar en net el treball, que ja havia revisat). Confesso que això no ho esperava.

Ressentit per la llicenciatura? Vegi: ja m'he oblidat del que puguin haver-me fet els Srs. Castillo, Garcia Saiz i Palomeque, i no trigaré gaire ~~ca~~ oblidar-me de les "paternals admonicions" del Dr. Mateu (Recorda aquells versos de Mathew Arnold, Dr. Vicens? "I cada dia ens duu una mica de pols, per omplir aquest cor nostre que vessa fàcilment, and we forget because we must, and not because we will."). Puc oblidar-me del que m'hagin fet tots ells perquè tots plegats m'importen poc. Pel què m'han donat a les seves classes l'Estat ja els ha pagat (i massa). Però en vosté havia posat un afecte d'una altra mena, com poques vegades havia posat en un professor, i és en aquest afecte que m'he sentit decebut i que el meu compte amb vosté (de decepció, no de ressentiment) és considerable.

Els termes de la seva carta ("Si algun dia em necessita...etc.") són els d'un amable acomiadament, equivalents als que s'utilitzen per sepa-

rar-se d'un empleat que no es desitja que torni; però que no tenim prou motius per a despatxar violentament.

Potser sigui el millor.

De tot plegat, l'únic que sento de veritat és haver empleat malament l'afecte que havia posat en les seves qualitats humanes (no en les de professor, ni en les de empresari).

Es tard (dilluns, de 7 a 8 de la tarda, prendrem el tren per anar a Castillejos) i no puc anar a buscar un corrector d'estil, com em recomanà el Dr. Mateu. Haurà de conformar-se amb el meu, d'estil. I haurà de perdonar-me -una vegada més- la meva brutal sinceritat; però la vida encara no em resulta tan dura com per a fer-me dissimular amb vosté i covar les decepcions i els ressentiments per a deixar-los anar lluny de les seves orelles. Potser no pugui seguir dient-ho per molt temps; però avui encara em puc permetre el luxe de "jugar net".

Amb un bon record de

Handwritten signature: J. Carles

P.S. Encara que la cosa no té el més mínim interès per vosté, li comunico, per si hi hagués qualsevol cosa pendent (burocràtica, etc.) que la meva adreça des del 5 de juny al primer de setembre és:

6ª compañía de Infantería
Campamento de

LOS CASTILLEJOS (Tarragona).